

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

12182

WIELKOPOLSKIE

1. Obiekt

WODOCIĄGOWA WIEŻA CIŚNIEŃ - kolejowa

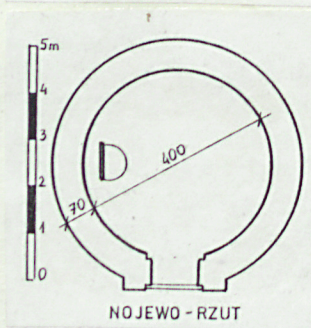
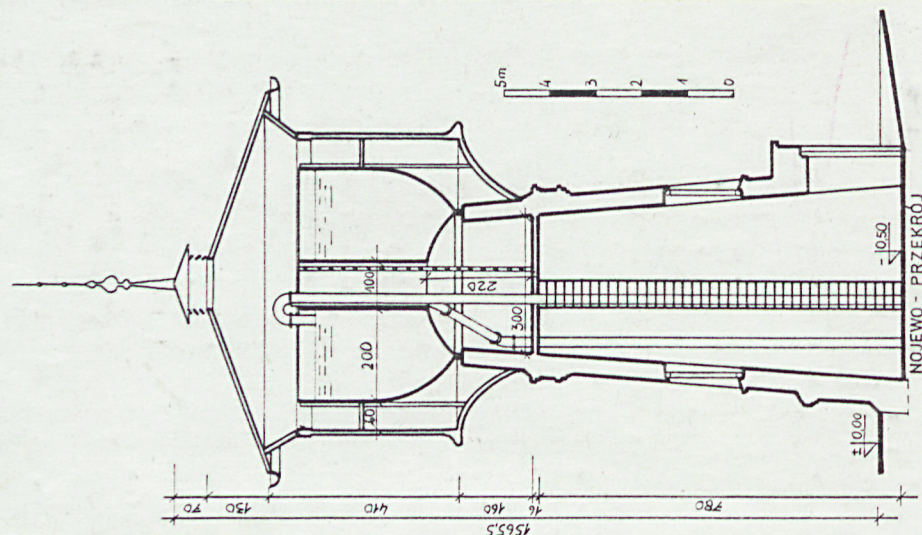
2. Czas powstania

1907

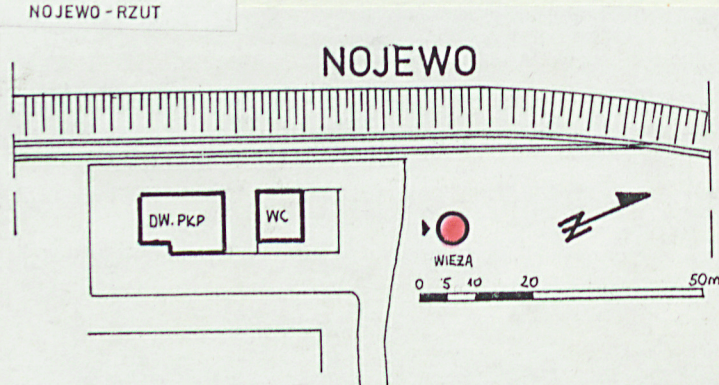
3. Miejscowość

NOJEWO

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

NOJEWO - RZUT

4. Adres

Stacja kolejowa PKP Nojewo

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo poznańskie

gmina Nojewo PNIEWY

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo poznańskie

powiat Szamotuły

8. Właściciel i jego adres

Oddział Budynków PKP Poznań
Poznań, ul. Kolejowa 4
tel. 69-38-66

9. Użytkownik i jego adres

Rejon Budynków PKP Międzychód
klucz-Zenon Stefaniak
Nojewo 16

10. Rejestr zabytków

Nr 1061/1004/A data 13.08.2018

Wieżę wodną usytuowano w linii torów kolejowych, w pobliżu budynku dworca kolejowego.

Na budowlę składają się: ceglany trzon wieży, stalowy zbiornik wody i osłona zbiornika przykryta dachem /głowica wieży/.

Materiał: Wieżę posadowiono na pierścieniowej ławie fundamentowej. Trzon wykonano z cegły pełnej, klinkierowej, na zaprawie cementowo-wapiennej; wewnątrz tynkowanej i bielonej, z zewnątrz spoinowanej. Zbiornik wody stalowy, nitowany, z dnem wklęsłym, typu Intze, osadzony na kamiennym pierścieniu, obiegającym koronę trzonu i drugim stalowym. Ściana osłonowa zbiornika betonowa /zbrojona siatką Rabitza/ na szkieletowej konstrukcji wykonanej z kątowników i płaskowników stalowych. Ze zbiornikiem związana stalową konstrukcją pomostu roboczego - obejścia, szerokości ok. 60cm. Strop podzbiornikowy w postaci karbowanej blachy stalowej, ułożonej na szynach stalowych i pokrytej od góry 5-cm. warstwą betonu wylewanego na mokro. Konstrukcja dachu mieszana. Szkielet konstrukcyjny wykonany ze schodzących się promieniście dwuteowników stalowych, okrawężonych od wewnątrz blachą stalową, wsparty na ścianie osłonowej zbiornika. Oparto na nim płytę żelbetową dachu /z dużym okapem/, pierwotnie krytą papą na lepiku - obecnie blachą stalową, ocynkowaną. Pośrodku dachu świetlik - wywietrznik konstrukcji stalowej, z boków kryty stalowymi żaluzjami, od góry 8-połaciowym dachem stożkowym, drewnianym, krytym obecnie również blachą stalową. Stolarka okienna trzonu drewniana, głowicy - metalowa, typu przemysłowego. Wewnętrzna komunikacja pionowa do kondygnacji podzbiornikowej pionową drabiną stalową /z obejmą z kątownika/ usytuowaną mimośrodowo we wnętrzu trzonu. Wyżej - do górnej krawędzi zbiornika - drabinami stalowymi. Posadzka przyziemia betonowa.

Plan: Trzon oparty na planie koła w poziomie, stożka ściętego w pionie. Część zbiornikowa cylindryczna, przykryta stożkową płytą dachu z wywietrznikiem - świetlikiem. Strop podzbiornikowy służy jako pomost roboczy dla obsługi zbiornika. W parterze umieszczono piec węglowy oraz zawory rurociągów. Wokół zbiornika wody obejście - pomost roboczy.

Bryła: 1-kondygnacyjna, niepodpiwniczona. Trzon stożkowy z cylindryczną głowicą o mocnym nawieszeniu nad trzonem, przykrytą stożkowym dachem o nachyleniu ok. 30°, zwieńczonym świetlikiem - wywietrznikiem cylindrycznym, przykrytym dachem stożkowym ze stalowym szpicem i chorągiewką /na niej data budowy wieży - 1907r./. Portal wysunięty z bryły wieży - od pld.-zach.

Elewacje: Trzon - cegła nietynkowana, spoinowana z odsadzką 15cm na wys. ok. 0,6m. Na wysokości ok. 2,1m szeroki gzyms ceglany, schodkowy. W linii przejścia trzonu w głowicę pasy schodkowych gzymsów ceglanych. Okna trzonu symetryczne /4/. W głowicy 8 prostokątnych okien, rozmieszczanych horyzontalnie...

C.d. w załączniku Nr 1

Zbiornik wieżowy dla stacji kolejowej zbudowano celem zaopatrzenia parowozów w wodę trakcyjną. Wodę czerpie się ze studni kopanej o głęb. ok. 20m. położonej w odległ. ok. 500m. od wieży. Obok studni zbudowano przepompownię: 1-kondygnacyjny murowany budynek wyposażony pierwotnie w pompy tłokowe a od lat 60-tych XX w. w odśrodkowe o napędzie elektrycznym. Z chwilą wyłączenia kolejowej stacji wodnej i wieży z eksploatacji /1991 r./, wyposażenie przepompowni zdemontowano. Zbiornik Wieżowy dostarczał wodę technologiczną dla potrzeb trakcji parowej a po jej likwidacji, wodę dla celów technicznych i p-poż.

Wieża wodna prezentuje typ standardowego dla przełomu XIX/XX w. "grzybka" z mocno nadwieszoną głowicą betonową nad stożkowym, murowanym trzonem. Wzorców ikonograficznych architektury wieży tego typu poszukiwać należy w tradycji średniowiecznego budownictwa obronnych wież zamkowych. Historyzm wyrażono językiem romanizmu. W neoromanskich, ciężkich formach utrzymano trzon wieży dźwigający lekką, dynamiczną formę partii zbiornikowej. Mocny kontrast geometrycznej, nowożytnej formy głowicy z tradycyjną, monumentalną formą podstawy, stwarza wrażenie zaufania do techniki. Tak językiem architektury i sztuki podkreślono i wyeksponowano miejsce techniki w krajobrazie kulturowym.

C.d. w załączniku Nr 1

<p>14. Kubatura</p> <p>Kubatura wieży ok. 400m³</p> <p>Poj. zbiornika 50 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>Pow. zabudowy ok. 27 m²</p> <p>Pow. użytkowa ok. 25 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>kolejowa wieża wodna</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>wyłączona z eksploatacji</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W okresie eksploatacji wieży prace ograniczano do bieżącej konserwacji. W 1990 r. przeprowadzono remont obiektu. Zmieniono pokrycie dachu i świetlika: papę zastąpiono blachą stalową ocynkowaną, układaną w karo. Wykonano roboty malarskie wewnętrzne i zewnętrzne. Wymieniono rynny, dokonano naprawy obróbek blacharskich. W 1991 r. wyłączono wieżę z eksploatacji - zdemontowano wyposażenie przepompowni wody.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Fundamenty, mury trzonu, ściana osłonowa zbiornika zbiornik wody, przykrycie głowicy pozostają w stanie bardzo dobrym, podobnie instalacje. Wyłączając wieżę z eksploatacji nie opracowano alternatywnego programu użytkowego. Należy taki opracować, zakładając również możliwość zmiany właściciela/użytkownika. Można rozważyć możliwości adaptacji obiektu dla celów rekreacyjnych bądź gospodarczych.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty Konserwatorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obiekt prezentuje wartości historyczne i kwalifikuje się do ochrony prawnej /wpis do rejestru zabytków/ - źródło informacji archeologii przemysłowej i element kształtujący krajobraz kulturowy. - Opracować i wdrożyć nowy program użytkowy wieży ciśnien. <p>Uwaga!</p> <p>Likwidacja wieży jest wykluczona.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Karta ewidencyjna środków trwałych. Oddział Budynków PKP Poznań

22. Biblioteka

- S. Januszewski, Wassertürme an den Bahnstrecken des Oderlandes - Eine Erbschaft der Zivilisation, XIXth International Congress of I.C.O.H.T.E.C., 1st -6th September 1991. The Development of Technology in Traffic and Transport Systems. Conference Papers and Results.
- S. Januszewski, Wodociągowe wieże ciśnień woj. poznańskiego. Studium historyczno - konserwatorskie, w: Sprawozdania BSiDZT S. Januszewski, Wrocław 1992, Nr 7, mmps.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst dr S. Januszewski 20.09.1992 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki dr S. Januszewski 20.09.1992 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. dr S. Januszewski 20.09.1992 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów archiwum autora /także kalki/

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Nr 1 - dokumentacja fotograficzna i rysunkowa oraz
dokończenie opisu z rubr. 12 i 13

1. Miejscowość NOJEWÓ	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Wodociągowa wieża ciśnieniowa Kolejowa	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) dokumentacja fotograficzna i rysunkowa oraz dokończenie opisu z rubr. 12 i 13
--------------------------	---	---

1. Widok ogólny wieży

2. Trzon, głowica, wodowskaz

3. Portal i okno trzonu

4. Głowica

VERTEL

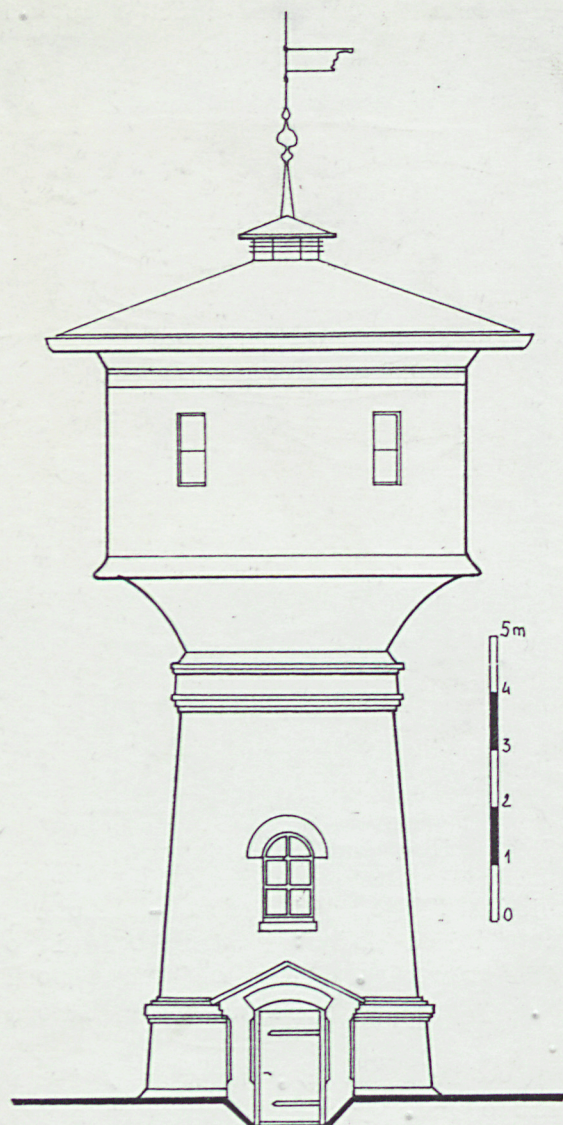
c.d. opisu z rubr. 12: ... Linia kolejowa Międzychód-Szamotuły zyskała w 1907 r. dwie analogiczne wieże wodne: w Sierakowie i Nojewie.

c.d. opisu z rubr. 13: ... symetrycznie. Otwory okienne trzonu wieńczone łukiem odcinkowym. Nadproża i parapety okien trzonu ceglano-
ne. Portal neoromański.

Instalacje. Elektryczna /oświetleniowa/, grzewcza /piec węglowy/,
odgromowa, wodna, kanalizacyjna.

Wkładkę założył: dr Stanisław Januszewski 20.09.1992 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: archiwum autora /także kalki/

NOJEWO - ELEWACJA